

Тренінг на тему: “Використання можливостей сучасних смартфонів для проведення досліджень”

Тренінг розрахований на 1 пару, на якому буде об'єднано теоретичний та практичний матеріали. Проводитимемо його я, **Тетяна Опришко**, директор бібліотеки Університету Грінченка та співробітник відділу інформаційних технологій бібліотеки, провідний фахівець **Аліна Башкевич**.

У світі цифрових технологій, в якому ми з вами живемо, уявити своє життя без мобільного телефону практично неможливо. Ми щодня звертаємося до нього переглянути пошту, прочитати стрічку новин на фейсбуці, відповісти друзям у меседжері чи вайбері, занотувати захід в органайзер та багато іншого.

Розробники мобільних телефонів щодня створюють нові продукти для задоволення різноманітних потреб користувачів. Сьогодні ми пропонуємо до вашої уваги ті, що будуть корисні нам, насамперед як науковцям.

1. Пошук наукових журналів та книг в електронному форматі

Всі ми знаємо, що наукове дослідження починається з вивчення теми.

Раніше кожен з нас починав з того, що йшов до бібліотеки Вернадського, працював з паперовим каталогом, замовляв книгу і чекав можливості попрацювати з нею у читальному залі. Нині бібліотека Вернадського залишається найбільшим в Україні агрегатором науковим публікацій, проте інструментарії роботи з нею вже змінюються.

На їхньому сайті створена та регулярно поповнюється база даних наукових публікацій України [НБУ ім. В. І. Вернадського «Наукова періодика України»](#). Там індексуються всі наукові періодичні видання нашого Університету.

З такою ж назвою створена база даних вітчизняних наукових журналів на домені uran.ua за ініціативи співробітника КПІ Дениса Солов'яненка. «Наукова періодика України» <http://journals.uran.ua/> Ресурс розвивається на засадах партнерства видавців та бібліотек України.

1.1. Корисні ресурси на сайті Бібліотеки

Є також низка електронних бібліотек України. Ознайомитися з корисними посиланнями можна на сайті бібліотеки в рубриці **Ресурси відкритого доступу** тут: <http://library.kubg.edu.ua/resursi/e-resursy/resursy-vidkrytoho-dostupu.html>

Проте, однією з причин відхилення статей наших авторів у закордонних виданнях, є відсутність вивчення міжнародного досвіду. Тобто наші дослідження як правило ізольовані від результатів досліджень закордонних колег.

1.2. Як вирішити проблему ізоляції наших досліджень від досліджень закордонних колег?

Рішення проблеми є лише одне. Регулярно читати закордонні публікації. На щастя, є велика кількість ресурсів відкритого доступу. До вашої уваги новостворені рубрики сайту нашої

бібліотеки, де ми акумулюємо інформацію про них та постійно її оновлюємо:
<http://library.kubg.edu.ua/resursi/e-resursy/resursy-vidkrytoho-dostupu.html>

Окрему увагу варто приділити ресурсам, про які ми зараз вам розкажемо:

Directory of Open Access Journals (<https://doaj.org/>) – міжнародний мультидисциплінарний каталог журналів відкритого доступу. Містить понад 10000 назв наукових журналів та метадані статей цих журналів.

Після прийняття Будапештської декларації відкритого доступу Інститут відкритого суспільства профінансував декілька пов'язаних проєктів відкритого доступу, одним із яких став DOAJ у 2003 році. Ідея створення DOAJ прийшла у процесі дискусії на першій Nordic Conference на Scholarly Communication у 2002 році. Лундський університет виступив у якості організації, яка створила та обслуговує DOAJ.

Це сервіс, який індексує рецензовані дослідницькі журнали відкритого доступу, періодичні видання та метадані їхніх статей. Цілі DOAJ – охопити всі академічні журнали відкритого доступу, які використовують відповідну систему контролю якості (це означає, що журнал має бути рецензований редактором або редакційною колегією або редакційний огляд має бути виконаний хоча б двома редакторами (особливо журналів у області гуманітарних наук)) і не обмежені конкретною мовою чи предметною областю. Мета DOAJ – збільшити видимість і легкість використання академічних журналів відкритого доступу - незалежно від розміру та країни оригіналу – тим самим сприяючи їх видимості, використанню та впливу. Усі журнали в DOAJ класифікуються відповідно до системи Класифікації Бібліотеки Конгресу.

Typography:

https://doaj.org/search?source=%7B%22query%22%3A%7B%22query_string%22%3A%7B%22query%22%3A%22typography%22%2C%22default_operator%22%3A%22AND%22%7D%7D%2C%22from%22%3A0%2C%22size%22%3A10%7D#.WiaZhdSLTs0

Photography:

https://doaj.org/search?source=%7B%22query%22%3A%7B%22query_string%22%3A%7B%22query%22%3A%22photography%22%2C%22default_operator%22%3A%22AND%22%7D%7D%2C%22from%22%3A0%2C%22size%22%3A10%7D#.Wiagh9SLTs1

Journals for Free (<https://journals4free.com/>) – це каталог журналів з відкритим доступом, який вже містить більше ніж 15 900 доступних журналів.

CogPrints (<http://cogprints.org/>) – відкритий електронний архів, який містить роботи з галузі психології, лінгвістики, комп'ютерних наук, філософії тощо.

Пошук за темами: <http://cogprints.org/view/subjects/phil.html>

arXiv.org (<https://arxiv.org/>) – найбільший безкоштовний архів електронних публікацій наукових статей та їх препринтів. ArXiv підтримується бібліотекою Корнельського

університету під керівництвом науково-консультативної ради архіву та консультативної групи щодо стійкості архіву, а також за допомогою численних модераторів тем.

Наукова тематика архіву включає астрономію, фізику, математику, інформатику, кількісну біологію, статистику та фінансову математику.

Open Access Publishing in European Networks (<http://www.oapen.org/home>) – інтернет-бібліотека та видавнича платформа, яка містить академічні книги у вільному доступі. OAPEN співпрацює із видавцями книг для створення якісної колекції книг із відкритим доступом.

- Мистецтво (<http://www.oapen.org/search?f1-subject=The%20arts>)
- Економіка, Фінанси та Менеджмент (<http://www.oapen.org/search?f1-subject=Economics,%20finance,%20business%20and%20management>)
- Математика та Наука (<http://www.oapen.org/search?f1-subject=Mathematics%20and%20science>)
- Лінгвістика (<http://www.oapen.org/search?f1-subject=Language>)
- Право (<http://www.oapen.org/search?f1-subject=Law>)

InTech (<https://www.intechopen.com/>) – один із найбільших видавців книг із відкритим доступом у галузі науки, техніки та медицини.

Bookboon (<http://bookboon.com/>) - одне із найбільших інтернет-видавництв електронних книг. Bookboon пропонує широкий вибір із понад 900 підручників для студентів та 600 електронних книг для бізнес-професіоналів на багатьох різних мовах.

Directory of Open Access Books

(<https://www.doabooks.org/doab?func=subject&uiLanguage=en>) - пошуковий сервіс книг відкритого доступу, які можуть бути знайдені будь-де. Даний сервіс дає змогу шукати книгу за описом та дозволяє завантажувати книги із сайту видавця.

E-Books Directory (<http://www.e-booksdirectory.com/>)

2. Періодичні видання та робота із RSS readers

Під час роботи з блогами на сайтах та текстами періодичних видань є можливість автоматично зберігати, поширювати та цитувати роботи.

Для цього потрібно скористатися програми, доступними у спеціалізованих додатках у Google Play, чи App Store

2.1. Що таке RSS?

RSS – це спрощена трансляція інформації з сайту, спеціальний формат, який дає можливість ознайомитися з контентом. RSS – англійська аббревіатура Really Simple Syndication, технологічний метод, що дозволяє подавати матеріал у вигляді стрічки новин.

2.2. RSS readers

RSS reader - це програма або веб-застосунок для автоматичного збору статей із різноманітних джерел, які експортують у формат RSS заголовки статей, новин, відеоблогів тощо.

Серед найпопулярніших RSS readers можна виділити такі:

- **feedly** (<https://feedly.com/>)
- **digg reader** (<http://digg.com/reader>)
- **Feedreader online** (<https://feedreader.com/online/>)
- **flowreader** (<https://flowreader.com/>)
- **CommaFeed** (<https://www.commafeed.com/#/welcome>)
- **Inoreader** (https://www.inoreader.com/?lang=uk_UA)
-

Перелічені RSS readers - застосунки, які доступні через будь-який браузер, а також через ваші смартфони у вигляді мобільних додатків.

Зараз ми знайдемо один із RSS readers у Google Play або Play Market - це магазин мобільних додатків від Google, який дозволяє власникам пристроїв з мобільною операційною системою Android завантажувати і купувати різні застосунки, книги, фільми і музику.

Зараз на слайді ви можете бачити, яким значком позначається Play Market на ваших мобільних телефонах. Для власників телефонів iPhone є власний магазин мобільний додатків, який називається App Store.

Повертаємося до наших смартфонів. Шукатимемо ми, наприклад, Inoreader. Для цього необхідно зайти у магазин додатків - Google Play на смартфонах із операційною системою Android або App Store на iPhone - та ввести у поле пошуку назву мобільного застосунку - Inoreader. Обираємо із запропонованих варіантів і натискаємо на кнопку "Встановити". Далі йде установка застосунку на ваш мобільний телефон.

Закриваємо магазин мобільних застосунків та шукаємо на телефоні Inoreader.

Пропоную ознайомитися з інтерфейсом програми:

- на стартовій сторінці відображаються статті ресурсів, на які я підписана.
- кнопка "Лупа" зверху - для пошуку нових ресурсів.
- зліва можна відкрити віконце для роботи із ресурсами та статтями: переглянути збережені статті або веб-сторінки; переглянути ваші підписки та налаштування.

Давайте підключимо один із ресурсів, які ми із вами вже сьогодні пройшли, наприклад, InTech.

Для цього натискаємо на “Лупу”, вводимо назву “InTech”, обираємо. Тепер ми бачимо усі нещодавно додані статті на даний ресурс.

3. Сервіси для зберігання веб-сторінок

Серед найвідоміших сервісів для зберігання веб-сторінок можна виділити Pocket та Instapaper.

3.1. Що таке Pocket та Instapaper?

Pocket та Instapaper — застосунки для браузерів, телефонів та планшетів, які дозволяють зберегти цікаву статтю, відео чи фото в мережі інтернет, для подальшого ознайомлення в будь-який інший час.

3.2. Як працювати із цими програмами?

Дані програми також можна завантажити через магазини мобільних додатків, як ми вже робили із вами раніше.

Інтерфейс програми Pocket: на стартовій сторінці ми бачимо мій список збережених статей; внизу можна побачити кнопки “Мій список”, “Нове”, “Пошук” та “Профіль”.

Пропоную знайти статтю та зберегти її за допомогою смартфона. Для цього шукаю в браузері Journals for Free і обираю будь-яку статтю. Копіюю URL-адресу статті, відкриваю Pocket і вставляю його у відповідне поле.

Повертаємося на стартову сторінку і знаходимо додану статтю, яка готова до перегляду в будь-який час.

4. Програми для управління бібліографічною інформацією

Після опрацювання наукової статті потрібно зберегти про неї бібліографічну інформацію. Раніше ми це робили вручну, сьогодні існує низка програм для управління бібліографічною інформацією.

4.1. За допомогою яких сервісів можна зберегти бібліографічну інформацію?

Насамперед, більшість публікацій відкритого доступу можна знайти у **Google Scholar** (<https://scholar.google.com.ua/>), з якої доступний автоматичний експорт даних про кожну статтю.

Для створення своєї електронної теки з бібліографічною інформацією, яка зберігається у хмарному сервісі і дозволяє автоматично вставляти цитування під час написання Вашої наукової статті, варто використовувати такі бібліографічні менеджери:

- **End Note** (<http://endnote.com/>),
- **Mendeley** (<https://www.mendeley.com/>) та ін.

4.2. Як перевірити свою англійську?

Недосконалу англійську в анотації статті можна виправити на порталі <http://lang-8.com/> . Зареєструвавшись, ви маєте можливість розмістити там власний переклад тексту й інші користувачі, насамперед носії мови, матимуть можливість його прокоментувати та відредагувати.

4.3. Як не потрапити на шахраїв?

Допоможе молодим науковцям не потрапити на гачок шахраїв і надсилати свої рукописи лише в надійні наукові журнали веб-ресурс **Think. Check. Submit** (<http://thinkchecksubmit.org/>). Нещодавно з'явилася його українська версія Поміркуй. Перевір. Подай. Тож тепер маєте можливість використовувати контрольний список запитань для того, щоб упевнитися, що обираєте надійний журнал для публікації результатів досліджень.

5. Сервіси для відслідковування відгуків про опубліковану роботу

Після виходу у світ публікації найбільш актуальним питанням залишається цитування Вашої праці та підвищення репутації науковця. З цієї метою варто створити власні профілі науковця у різноманітних мережах, а також слідкувати за відгуками на Вашу роботу.

5.1. Якими додатками скористатися?

ImpactStory (<https://impactstory.org/>) – веб-інструмент, альтернативна метрика, щоб допомогти дослідникам вимірювати та ділитися впливом їхніх досліджень - від традиційних, таких як журнальні статті, до альтернативних дослідницьких результатів, таких як публікації в блозі, набори даних та програмне забезпечення. ImpactStory - некомерційна організація, що фінансується Фондом Альфреда П. Слоуна та Національним науковим фондом.

Вони пропонують дослідникам такі інструменти:

- **ImpactStory Profiles** (<https://profiles.impactstory.org/>). Можна створити профіль, у якому будуть відмічені кількість згадок вашої наукової роботи у Twitter, блогах, новинах та інше.
- **Unpaywall** (<http://unpaywall.org/>). Розширення для Chrome та Firefox, яке надає можливість читати платні статті безкоштовно завдяки базі даних із мільйона завантажених авторами PDF-файлів. Коли ви переглядаєте платні наукові статті, Unpaywall автоматично шукає файл в базі ImpactStory з більш 10 мільйонами безкоштовних повнотекстових PDF-документів. Якщо потрібний матеріал є, то треба натиснути на зелену іконку у вигляді замку і можна читати текст. Багато наукових

статей публікують з платним доступом, але часто буває, що ті ж матеріали в іншому місці викладають у відкритому форматі. Ось так працює Unpaywall.

Kudos (<https://www.growkudos.com/>) – сервіс для максимізації видимості наукових робіт.

Після реєстрації та завантаження наукової роботи, Kudos пропонує описати свою роботу зрозумілою мовою, поділитися посиланням, яке відстежується, на опубліковане в Kudos наукове дослідження через пошту, соціальні мережі, наукові мережі тощо.

Дякуємо за увагу!